

Didaké om nadveren

5 *Didaké – eller 'De tolv apostles lære' – er et tidligt kristent skrift, der menes delvist at bygge på et ældre jødisk. Skriftet er forfattet i Ægypten eller Syrien/Palæstina mellem år 90 og 150. Det er skrevet som en vejledning for en menighed, der var ved at etablere sig, og giver således værdifulde oplysninger om den tidligste kirkes tros lære, gudstjeneste og menighedsliv.*

10 Hvad eukaristien¹ angår, skal I takke således; først for kalken: Vi takker dig, vor Fader, for din tjener Davids hellige vinstok,² som du har ladet os lære at kende gennem din tjener³ Jesus; dig være ære i al evighed.

Dernæst for brødet⁴: Vi takker dig, vor Fader, for livet⁵ og erkendelsen,⁶ som du har meddelt os ved din tjener Jesus; dig være ære i al evighed. Ligesom dette brød var spredt over bjergene, men samledes og blev ét,⁷ lad således også din kirke blive samlet ind i dit rige fra Jordens yderste grænser. Thi din er herligheden og kraften ved Jesus Kristus i evighedernes evighed.

15 Men ingen må spise eller drikke af eders eukaristi, uden de, der er døbt til Herrens navn. Thi også herom gælder Herrens ord: Giv ikke hundene det hellige.

20 Men når I har mættet jer, skal I takke således: Vi takker dig, hellige Fader, for dit hellige navn, som du har ladet bo i vore hjerter, og for erkendelsen og troen og udødeligheden, som du har kundgjort os ved din tjener Jesus. Dig være ære i al evighed. Du, almægtigste hersker,⁸ har skabt alt for dit navns skyld, mad og drikke har du givet menneskene at nyde, for at de skal takke dig, men os har du givet åndelig mad og drikke og evigt liv⁹ ved din tjener. Fremfor alt takker vi dig, fordi du er mægtig. Ære være dig i al evighed. O Herre, kom din kirke i hu, så at du udfrier den fra alt ondt og i din kærlighed fører den til fuldendelse, og saml den, da den jo er helliggjort, fra de fire verdenshjørner¹⁰ ind i dit rige, som du har beredt for den. Thi din er kraften og herligheden i al evighed. Måtte din nåde komme og denne verden forgå. Hosianna Davids Gud. Den, der er hellig, han komme frem, den, der ikke er det, han gøre bod. Maran atha.¹¹ Amen. Men profeterne skal I give lov til at takke, så meget de vil.¹²

30 *Didaké 9-10: Oversættelse af H. Haar o.a.: Kirkehistoriske Læsestykker. I: Oldtid og Middelalder. 2. udg. Kbh. (1921) s. 10f. samt P. Schindler: Antiquitates Christianae, III: De Apostolske Fædre, vol. I. Kbh. (1948) s.51-54.*

¹ Eukaristien: taksigelsen, dvs. nadveren, der bl.a. opfattes som en lovprisende takkebøn.

² Hentydning til Jesus som ventede Messias (Kristus), jf. Joh. 15. Kristus, af Davids slægt, som han åbenbarer sig under vinens skikkelse.

³ Tjener: på græsk *pais*, på latin *puer*. En anden betegnelse var 'søn' (på græsk *hyios*, latin *filius*)

⁴ Egentlig blot 'det brudte' (underforstået brød). Nadveren betegnes ligeledes som 'brødets brydelse'.

⁵ Liv: på græsk *zoæ*

⁶ Erkendelsen: på græsk *gnosis*

⁷ Der hentydes til kornet, der vokser på markerne, der som høstet, malet og bagt bliver til et brød.

⁸ Almægtigste hersker: *pantokrator*

⁹ Jf. Joh. 6,51

¹⁰ Eller 'de fire vinde'. Citerer Matt. 21,9-15.

¹¹ *Maran atha*: 'Vor Herre kom' eller 'Herren kommer', jf. 1. Kor. 16,22; Joh. Åb. 22,20

¹² *Profeterne*: ikke-gejstlige forkyndere, der inspireret af ånden (*pneuma*) ikke er bundet af den liturgiske formel, hvilket synes at stå i modsætning til den paulinske disciplin, jf. 1. Kor. 14,29.